

PISKAĆ (27) *vb impf*

a jasne.

inf piskać (10). ◇ *praes 3 sg* piskå (8). ◇ *3 pl* piskajå (2). ◇ *praet 1 pl m pers* piskaliśmy (2). ◇ *3 pl m pers* piskali (2). ◇ *imp 2 sg* piskåj (1). ◇ *3 sg* niechåj piskå (1). ◇ **[impers praes piskå się.]** ◇ *part praes act* piskajåc (1).

Sł stp brak, Cn notuje, Linde XVI – XVII(XVIII) w.

1. *Wydawać cienki, piskliwy głos; pipire, inflare sonum Cn* (7) : Azałz go gołpodárstwo zewfząd nie doćiřka/ Ano łudzy wołaiå/ åno dzyecię piřka. *RejWiz* 92.

Przysłowie: Im więcej mros zimnem łciska/ tym więcej nągi od zimna piska. *March*³ X.

Szereg: »wrzeszczeć, piskać« (1): Zblåznic kogo niech łzaleie Ty łie łmiey/ on niechay mdleie Wrzelczy piska na vlici Vzywiemy tego wfzytci *RejJóz Dv.*

Przen (1) :

Fraza: »[co komu] we łbie piska« (1): Lacnoć tobie dobry panie [...] Iż cie ta rzecz nie doćiska Ktora mnie dzys w wełbie [!] piska *RejJóz E2v.*

a. *O ptaku* (1) : DRozd [...] na Wiołnę w łpiewaniu łwoiem dziwne tenori wypufzcza [...] Na zimę milczy albo telko piřka *FalZioł IV 25c.*

b. *O instrumencie muzycznym* (2) : Bo trudnieyřzac iest rzecz [...] drwom [tj. *gęłłom lub pizczåłkom*] kåzåc nadobnie piskåc *RejZwierc 78v.*

Zwrot: »cienko piskać« (1): Iakoż tego iest znak w piřczåłkach, ktore cienkie cienko też piřkaiå. *GlabGad C8.*

2. *Grać na pizczåłce lub innym instrumencie dętym; fistulare Calag; tibia sonare PolAnt; canere Vulg* (20) : *GliczKsięż Lv; RejFig Dd7v; Tractatio tibiariū, ab aurispicibus non accipiunt tractationem tibiariū, sed a musicis, Vczå łie z piřczåłkami obieråc/ piskåc/ etc. Måcz 461a; RejZwierc 114; Calag 375b.*

piskać komu (3): Kazał go krol nå łtołek połådzic nadobnie/ [...] Trębåcze y piřczkowie pięknie mu piřkali *RejWiz 70v; BielKron 463; Spiewåłifmy (marg) piskåłifmy. (-) wam/ å wyřcie nie łkakåli WujNT Matth 11/17 [przekłåd tego samego tekstu BielKron, [CzechNT]]; [CzechNT 1577 Matth 11/17].*

piskać w co (1): Cornicen, Rożek w który piskåyå. *Måcz 65d.*

piskać na czym (1): [*Leop 1.Cor 14/7 (Linde)*]. *Cf* »na pizczåłkach piskać«.

W połączeniach szeregowych (6): *HistRzym 94; RejPos 276v; Abowiem my gdy nam Pan måło pofolguie å rołpieřci nas w fortunach nålzych/ nie vmiemy iedno piřkåc/ łkrzipåc/ bębnåc/ kurzyć/ piec/ wårzyć/ y w noczy y we dnie RejZwierc 262, 21v, 114, 167.*

Zwroty: »na pizczåłkach piskać« (1): Potym Kolumbus [...] kazał łpiewåc/ thråbić/ nå piřczåłkach piřkåc. *BielKron 443.*

»piskać ku tańcu« (1): [*Św. Łukasz przywåszcza = porównuje*] Zydy dziećiom gråiåcym nå Vlicy/ ktore iedni piřkali ku tańcu/ å drugie łmutnie łpiewåły. *BielKron 463.*

[»z gruba [= prymitywnie] piskać«: åle to Bóg iest [...] / który nie tylko zgrubå przy bydle piřkåc/ åbo kmieçå piołnkę łpiewåc nåuczyl SenekaGórñ 175 (Linde).]

[Szereg: »piskać albo grać«: Wifákże te rzeczy ktore duffe nie máią/ á głos wydáią/ bądź piífcząłká/ bądź lutnia: á ielli nie podádzą rozdzielných głosow/ iáko będzie rozumiano/ co fie ná nich piífka álbo gra [*quod canitur, aut quod citharizatur*]? *Leop 1.Cor 14/7 (Linde).*]

Przen (3) : RejZwierc 16 cf W przeciwstawieniu.

*W przeciwstawieniu: »cudnie piskać ... nikczemnie być« (1): Tákże też náfluchawfzy fie álbo náczedfzy fie oných rozliczných rzeczy/ fnádnie rozeznáć czo cudnie piífka á co nikczemnie być. A to co cudniey piífka/ to sobie y przy pámięci záchowáć *RejZwierc 16.**

*Zwrot: »piskać w którą chce« = robić, co się chce (1): Ale gdzie też zálie trefi iż ten miítrz [*pokusa*] vgodzi ná powolná fzkolę fwoię/ to iuz więc tám piífka w którą chce *RejPos 331.**

Formacje współrdzenne: napiskać, napiskać się; pisnąć; piszczęć, zapiszczyć.

Synonim: 1.a. pikać.

Cf PISKAJĄCY, PISKANIE

LW